

Περίπατοι Κληρονομιάς στη Θεσσαλονίκη

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος και Πολιτισμού
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Γενικό Προξενείο
της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας
στη Θεσσαλονίκη

Spaziergänge durch das kulturelle Erbe von Thessaloniki

STADTGEMEINDE THESSALONIKI
ZENTRUM FÜR GESCHICHTE THESSALONIKI

HELLENISCHE GESELLSCHAFT
für Umwelt und Kultur
NIEDERLASSUNG THESSALONIKI

Generalkonsulat
der Bundesrepublik Deutschland
Thessaloniki

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΕΡΙΠΑΤΩΝ

Αθανασίου Φανή, Ζυγομαλάς Δημήτρης, Κονιόρδος Βασίλης, Μαρκή Ευτέρπη, Στεριώτου Ιωάννα, Μακροπούλου Δέσποινα, Δελιγιάννη Όλγα, Ζαχαροπούλου Γεωργία.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Στεριώτου Ιωάννα, Κονιόρδος Βασίλης, Ζυγομαλάς Δημήτρης, Δελιγιάννη Όλγα, Δραγούμη Ευγενία, Στεφανίδης Ανέστης.

Χάρτες – Υπόβαθρα

ΕΚΕΠΠ - ΕΚΕΧΧΑΚ Εθνική Χαρτοθήκη
Επιμέλεια: Πάρις Σαββαΐδης, Φωτεινή Παππά,
Ιωάννα Παπαδοπούλου, Ελπίδα Δανιήλ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ: Σταυρούλα Τσιάρα
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Μαρία Μπραντ

Με την ευγενική χορηγία του Γενικού Προξενείου της
Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στη Θεσσαλονίκη

COPYRIGHT 2015

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Περιβάλλοντος και Πολιτισμού
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ISBN 978-960-9468-03-9

Φωτογραφία Εξωφύλλου: Η παραλία της Θεσσαλονίκης με το
ιππήλατο τραμ, στα τέλη του 19ου αιώνα.

TEXTE DER SPAZIERGÄNGE

Athanasios Fani, Zygomas Dimitris, Koniorodos Vasilis, Marki
Eythepi, Steriotou Ioanna, Makropoulou Despoina, Deligianni
Olga, Zacharopoulou Georgia.

LEKTORAT

Steriotou Ioanna, Koniorodos Vasilis, Zygomas Dimitris,
Deligianni Olga, Dragoumi Eugenia, Stefanidis Anestis.

Stadtpläne und Hintergründe

EKEPP-EKECHAK-Nationale Landkartenbibliothek
Lektoren: Paris Savvaidis, Fotini Pappa, Ioanna Papadopou-
lou, Elpida Daniil

ÜBERSETZUNG INS DEUTSCHE: Stavroula Tsiara

LEKTORAT: Maria Brand

Diese Publikation wurde dank der Unterstützung des General-
konsulats der Bundesrepublik Deutschland Thessaloniki ver-
wirklicht.

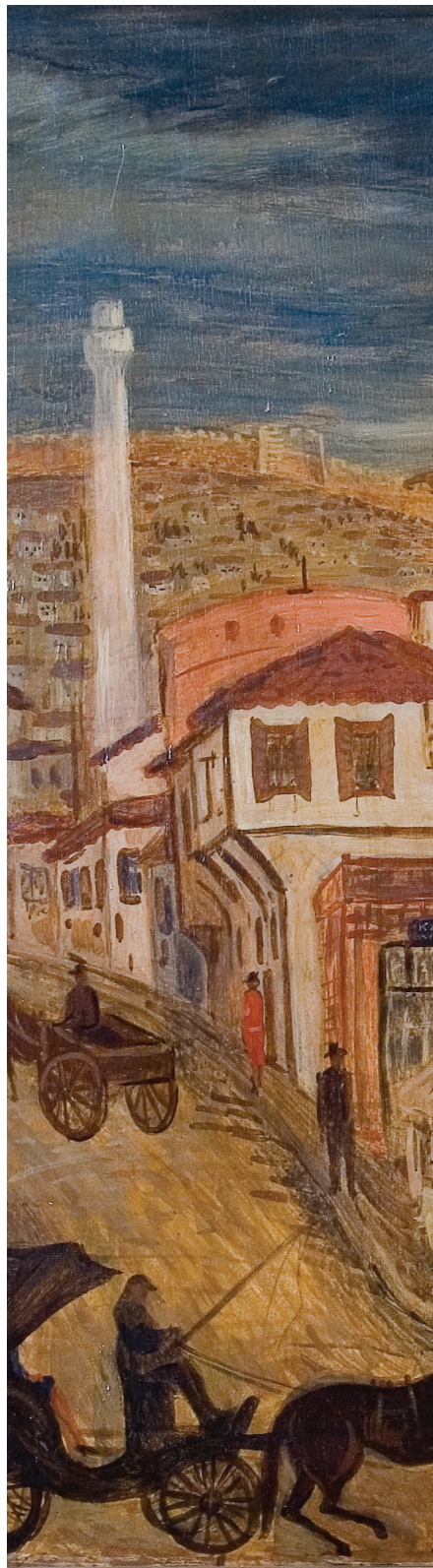
COPYRIGHT 2015

STADTGEMEINDE THESSALONIKI
ZENTRUM FÜR GESCHICHTE THESSALONIKI

HELLENISCHE GESELLSCHAFT
für Umwelt und Kultur
NIEDERLASSUNG THESSALONIKI

ISBN 978-960-9468-03-9

Foto der Umschlagseite: Die Uferpromenade von Thessaloniki
mit der Pferdestraßenbahn gegen Ende des 19. Jahrhunderts.

Η Καμάρα σε ελαιογραφία του Πολύκλειτου Ρένγκου (1939).

Der Triumphbogen des Galerius. Ölgemälde von Polykleitos Rengos (1939).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαιρετισμός Δημάρχου Θεσσαλονίκης.	8
Χαιρετισμός Γενικού Προξένου Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.	10
Χαιρετισμός Προέδρου του Παραρτήματος Θεσσαλονίκης της Ελληνικής Εταιρείας.	10
Η Πόλη της Θεσσαλονίκης στο πέρασμα των αιώνων.	14
1ος ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ Από την Παραλία και τον Λευκό Πύργο, στο Συντριβάνι, στην Αγίου Δημητρίου και την Αγίας Σοφίας.	34
2ος ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ Από την Αγίας Σοφίας και την Αγίου Δημητρίου, στην Ίωνος Δραγούμη και την Παραλία.	72
3ος ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ Από την Αγορά του Λιμανιού, στην Αγίου Δημητρίου, στα Δυτικά Τείχη και το Φρούριο Βαρδαρίου.	92
4ος ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ Από τα Ανατολικά Τείχη και την Αγίου Δημητρίου, στις παρυφές της Άνω Πόλης – Ολυμπιάδος.	112
5ος ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ Η Άνω Πόλη, από την Ολυμπιάδος, στα Τείχη της Ακρόπολης και στις παρυφές των Ανατολικών Τειχών.	128
6ος ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ Η Ακρόπολη και το Επταπύργιο.	162
Η ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Λιμάνι και ιστορική βιομηχανική περιοχή στη Δυτική Θεσσαλονίκη. Η Ανατολική Θεσσαλονίκη. Η περιοχή των Πύργων.	170
ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟ	186
Μουσεία Θεσσαλονίκης.	188
Βιβλιογραφία.	190

INHALTSVERZEICHNIS

Vorwort des Bürgermeisters von Thessaloniki.	9
Vorwort des Generalkonsuls der Bundesrepublik Deutschland.	11
Vorwort der Vorsitzenden von der Niederlassung der Hellenischen Gesellschaft Thessaloniki.	11
Die Stadt von Thessaloniki im Laufe der Jahrhunderte.	15
1. SPAZIERGANG Von der Uferpromenade und dem Weißen Turm über den Syntrivani-Platz bis zu den Agiou Dimitriou und Agias Sophias Straßen.	52
2. SPAZIERGANG Von den Agias Sophias und Agiou Dimitriou Straßen über die Ionos Dragoumi Straße bis zur Uferpromenade.	82
3. SPAZIERGANG Vom Hafenmarkt über die Agiou Dimitriou Straße bis zu den westlichen Mauern und der Vardari-Festung.	102
4. SPAZIERGANG Von den östlichen Mauern und der Agiou Dimitriou Straße bis zum Beginn der Oberstadt an der Olympiados Straße.	120
5. SPAZIERGANG Von der Oberstadt und Olympiados Straße bis zu den Mauern der Akropolis und dem Beginn der östlichen Mauern.	144
6. SPAZIERGANG Von der Akropolis bis zur Heptapyrgion-Festung.	166
AUSSERHALB DER MAUERN VON THESSALONIKI Der Hafen und der historische Industriebereich in West-Thessaloniki Ost-Thessaloniki – der Pyrgon-Bezirk.	179
AUSGRABUNGSFUNDE BEI DEN BAUARBEITEN DER U-BAHN.	187
Museen von Thessaloniki.	189
Bibliographie.	191

Η Θεσσαλονίκη στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, από τη θάλασσα, σε εξαπίπυχη καρτ-ποστάλ της εποχής.
Thessaloniki am Anfang des 20. Jahrhunderts, Blick vom Meer, auf einer historischen 6-seitigen Palt-Ansichtskarte.

Σας καλωσορίζουμε στην πόλη μας. Σας προσκαλούμε να περπατήσετε στους δρόμους και τις πλατείες της, να απολαύσετε το ηλιοβασίλεμα στην παραλία, να επισκεφθείτε τα μουσεία της, να γνωρίσετε τα μνημεία της. Να ανεβείτε στα κάστρα και στην παλιά πόλη, να ανακαλύψετε γεύσεις και αρώματα στις παραδοσιακές αγορές, να παρακολουθήσετε παραστάσεις στα καλλιτεχνικά φεστιβάλ, να ανακαλύψετε γωνιές με ιστορία χιλιόχρονη.

Προτείνουμε «περίπατους κληρονομιάς» στη Θεσσαλονίκη, γιατί η κληρονομιά της πόλης μετρά πολλούς αιώνες και τα πλούτη που σωρεύτηκαν όλα αυτά τα χρόνια για να τη στολίσουν και να τη τιμήσουν είναι πολλά κι ονομαστά. Και ποικίλουν την όψη της με ένα πολύχρωμο μωσαϊκό, που χρονολογείται από την εποχή του Μεγάλου Αλεξάνδρου και έχει ακόμη να αναδείξει ρωμαϊκά ανάκτορα και αγορές, βυζαντινές εκκλησίες, οθωμανικά λουτρά, εβραϊκή συναγωγή και μνημεία, αρμενική εκκλησία. Πολλές εθνότητες άφησαν τη σφραγίδα τους στην πόλη που τους καλοδέχτηκε και τους πρόσφερε φιλοξενία και καταφύγιο.

Στους δρόμους και τις γειτονιές της Θεσσαλονίκης η ιστορία είναι ζωντανή. Συνομιλεί αρμονικά με το μοντέρνο πρόσωπο της πόλης και προσφέρει το σοφό της χέρι καθοδηγώντας τους επισκέπτες να ανακαλύψουν τη γοητεία που χαρίζει το πέρασμα των αιώνων και των πολιτισμών.

Δεν μπορούμε να σας κάνουμε να δείτε την πόλη μας με τα δικά μας μάτια, αλλά σας προσκαλούμε να την ανακαλύψετε με το χέρι στην καρδιά και να την αγαπήσετε.

Ελπίζουμε οι “Περίπατοι Κληρονομιάς στη Θεσσαλονίκη”, αποτέλεσμα αγαστής συνεργασίας της Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και του Κέντρου Ιστορίας Θεσσαλονίκης, να είναι για σας οδηγός ευχάριστος και χρήσιμος στους περιπάτους σας στην πόλη μας.

Γιάννης Μπουτάρης
Δήμαρχος Θεσσαλονίκης

Wir begrüßen Sie herzlich in unserer Stadt und laden Sie dazu ein, durch ihre Straßen und Plätze zu flanieren, den Sonnenuntergang an der Uferpromenade zu genießen und die Stadtdenkmale zu besuchen; in die Altstadt hochzusteigen und die Festung zu besichtigen, ein Geruchs- und Geschmackserlebnis in den traditionellen Märkten zu haben, sich kulturelle Veranstaltungen und künstlerische Festivals anzusehen und die 'Ecken' der Stadt mit einer tausendjährigen Geschichte zu entdecken.

Wir empfehlen 'Spaziergänge durch das kulturelle Erbe von Thessaloniki', weil das Stadterbe eine jahrhundertelange Geschichte hat und der Reichtum, mit dem die Stadt im Laufe dieser Zeit geschmückt und geehrt wurde, vielfältig und berühmt ist. Das Stadtbild ist ein mehrfarbiges Mosaik, dessen Geschichte in der Zeit von Alexander dem Großen beginnt. Dieses Mosaik weist römische Palastanlagen und Märkte (Foren), byzantinische Kirchen, osmanische Bäder, eine Synagoge und andere jüdische Denkmale sowie eine armenische Kirche auf. Viele ethnische Gruppen haben ihre Spuren in der Stadt hinterlassen, die sie aufgenommen und denen sie Gastfreundschaft und Zuflucht gewährt hat.

Die Geschichte lebt weiter in den Straßen und Nachbarschaften von Thessaloniki und koexistiert harmonisch mit der modernen Seite der Stadt. Sie bietet den Besuchern ihre weise Hand an, sodass sie den Charme entdecken können, der über den Verlauf der Jahrhunderte und durch die verschiedensten Kulturen in dieser Stadt entstanden ist.

Es ist schwer, die Stadt durch unsere Augen zu sehen, aber wir laden Sie dazu ein, sie mit der Hand auf dem Herzen zu entdecken und zu lieben.

Wir hoffen, dass die 'Spaziergänge durch das kulturelle Erbe von Thessaloniki', die ein Ergebnis der hervorragenden Kooperation der Hellenischen Gesellschaft für Umwelt und Kultur und des Zentrums für Geschichte Thessaloniki darstellt, für Sie ein angenehmer und nützlicher Stadtführer bei Ihren Spaziergängen durch die Stadt sein wird.

Giannis Boutaris

Bürgermeister von Thessaloniki

*Η Θεσσαλονίκη στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, με τα ανατολικά τείχη, σε τετραπτυχή καρτ-ποστάλ της εποχής.
Thessaloniki am Anfang des 20. Jahrhunderts mit den östlichen Mauern auf einer historischen 4-seitigen
Falt-Ansichtskarte.*

Αγαπητή αναγνώστριά, αγαπητέ αναγνώστη,
Είτε πρόκειται να επισκεφθείτε τη Θεσσαλονίκη είτε έχετε ήδη φθάσει, το σίγουρο είναι πως ενδιαφέρεσθε για την πόλη αυτή, τη δεύτερη σε μέγεθος πόλη της Ελλάδας.
Σήμερα θα βρείτε στη Θεσσαλονίκη ίχνη των ελληνικών οικισμών της αρχαιότητας και της ρωμαϊκής εποχής, καθώς και ίχνη βυζαντινού και μουσουλμανικού πολιτισμού. Θα συναντήσετε πολλά κτήρια και μέρη που θα σας θυμίσουν την άλλοτε ακμάζουσα και ισχυρή Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης. Θα βρείτε επίσης σημάδια που δείχνουν ότι κάποτε κατοικούσαν εδώ για διάφορους λόγους άνθρωποι άλλων λαών. Και φυσικά βλέπετε και τη Θεσσαλονίκη του σήμερα.
Στον Οδηγό που κρατάτε θα βρείτε πολλά μέρη με τη σημερινή, αλλά και την παλαιότερή τους μορφή. Έτσι σας δίνεται η δυνατότητα να σχηματίσετε μια μέχρι τώρα μοναδική συνοπτική εικόνα για την ιστορική διαδρομή και την αρχιτεκτονική εξέλιξη της Θεσσαλονίκης.
Είναι η πρώτη φορά που ο Οδηγός της πόλης εκδίδεται στα ελληνικά και στα γερμανικά. Έτσι ευελπιστούμε να δώσουμε στους γερμανόγλωσσους τουρίστες τη δυνατότητα για μια καλύτερη γνωριμία με την πόλη.
Το Γενικό Πρόξενιο της Γερμανίας είναι ευγνώμον που μπόρεσε να συμβάλλει ενεργά στην παρούσα έκδοση συμμετέχοντας στην πραγματοποίησή της.
Χαίρομαι που ο Οδηγός αυτός θα σας συνοδεύει στις διαδρομές και στους περιπάτους σας στην πόλη και σας εύχομαι μια ευχάριστη και ενδιαφέρουσα παραμονή στη Θεσσαλονίκη.

Dr. Ingo von Voss

Γενικός Πρόξενος της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας

Η έκδοση του Οδηγού αυτού στα ελληνικά και γερμανικά, όπως και η πρώτη έκδοση του 2009 στα ελληνικά και αγγλικά, φιλοδοξεί να προβάλει την πολιτιστική κληρονομιά της Θεσσαλονίκης στους κατοίκους της και στους επισκέπτες της. Αυτό το αποτέλεσμα της συνεργασίας του Δήμου Θεσσαλονίκης με το Παράρτημα Θεσσαλονίκης της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού βρήκε, στην περίπτωση της νέας έκδοσης, ως πολύτιμο υποστηρικτή το Γενικό Πρόξενιο της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στη Θεσσαλονίκη και για τον λόγο αυτό σφειλονται ιδιαίτερες ευχαριστίες στον Γενικό Πρόξενο Dr Ingo von Voss και στην Αναπληρώτρια Γενική Πρόξενο κα Anita Englert-Zerbin.

Με την έκδοση αυτή, το Παράρτημα Θεσσαλονίκης της Ελληνικής Εταιρείας εγκαινιάζει την χρονιά που συμπληρώνονται 25 χρόνια δράσης του στην πόλη, διάστημα κατά το οποίο τα δραστήρια μέλη του αγωνίζονται για την προστασία και την ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και του περιβάλλοντος. Η στέγαση των γραφείων του Παραρτήματος στο διατηρητέο κτήριο της οδού Επιμενίδου 19 στην Άνω Πόλη Θεσσαλονίκης, ιδιοκτησίας του Δήμου Θεσσαλονίκης, αποτελεί και αυτή αποτέλεσμα της στενής και μακρόχρονης συνεργασίας των δύο φορέων.

Κύριος συντελεστής της συλλογικής αυτής προσπάθειας και στην περίπτωση της νέας έκδοσης υπήρξε το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΛΛΕΤ, Δρ Αρχιτέκτων Ιωάννα Στεριώτου, η οποία με τη συσσωρευμένη γνώση της και τη μακρόχρονη εμπειρία της ανέλαβε την ευθύνη της τμηματικής επικαιροποίησής του υλικού του Οδηγού του 2009 σε συνεργασία με την Πρόεδρο Όλγα Δεληγιάννη, τον Αντιπρόεδρο Βασίλη Κονιόρδο και τα μέλη του Παραρτήματος Θεσσαλονίκης Δρ Δέσποινα Μακροπούλου, Κλεοπάτρα Θεολογίδου και Δρ Γεωργία Ζαχαροπούλου.

Καθοριστική συμβολή στην πραγματοποίηση της έκδοσης είχαν αφενός η στενή συνεργασία με το Δρα Αντώνη Σατραζίνη, Προϊστάμενο του Κέντρου Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης και τον κ. Ανέστη Στεφανίδη, επιστημονικό συνεργάτη του Κ.Ι.Θ, και αφετέρου η θερμή αποδοχή από την Αντιδήμαρχο Πολιτισμού, Παιδείας και Αθλητισμού κα Έλλη Χρυσίδου και η θετική ανταπόκριση του Δημάρχου Θεσσαλονίκης κ. Γιάννη Μπουτάρη.

Θα πρέπει επίσης να ευχαριστήσουμε θερμά το Αρχείο Χαρτογραφικής Κληρονομιάς για την υποστήριξή του.

Όλγα Δεληγιάννη, ε.τ. Αρχιτέκτων ΥΠ.ΠΟ.
Πρόεδρος Παραρτήματος Θεσσαλονίκης Ελληνικής Εταιρείας

Liebe Leserin, lieber Leser,

Sie planen, nach Thessaloniki zu reisen, oder sind vielleicht schon vor Ort. Jedenfalls interessieren Sie sich für diese Stadt, die zweitgrößte Griechenlands. Sie finden in Thessaloniki heutzutage die Spuren der griechischen Besiedlung im Altertum, aus der Römerzeit, der byzantinischen und der osmanischen Kultur. Sie stoßen auch auf viele Bauten und Plätze, die an das Leben der einst starken und einflussreichen jüdischen Gemeinde dieser Stadt erinnern ebenso wie auf Hinweise auf Bewohner anderer Völker, die aus verschiedensten Gründen einst hier gelebt haben. Und nicht zuletzt sehen Sie das Thessaloniki unserer Tage.

Der vorliegende Stadtführer zeigt Ihnen viele Orte in ihrem heutigen und früheren Erscheinungsbild. Er gibt damit einen bislang einmaligen Überblick über die architektonische Stadtentwicklung und die Geschichte der Stadt.

Der Stadtführer liegt erstmalig in einer deutsch-griechischen Ausgabe vor und wird – so hoffen wir – dazu beitragen, diese Stadt Touristen aus dem deutschsprachigen Raum besser zu erschließen. Das Generalkonsulat hat das Angebot, an dieser Fassung mitzuwirken, dankbar angenommen und sich an ihrer Verwirklichung beteiligt.

Ich freue mich, dass er Sie auf Ihren Wegen durch die Stadt begleitet und wünsche Ihnen einen angenehmen und interessanten Aufenthalt in Thessaloniki.

Dr. Ingo von Voss
Generalkonsul der Bundesrepublik Deutschland

Die Auflage dieses Stadtführers auf Griechisch und Deutsch zielt – wie die erste Auflage auf Griechisch und Englisch im Jahre 2009 – darauf ab, den Einwohnern und Besuchern von Thessaloniki das Kulturerbe der Stadt vorzustellen. Dieser kooperative Versuch der Stadtgemeinde und der Niederlassung der Hellenischen Gesellschaft für Umwelt und Kultur Thessaloniki wurde zwecks dieser neuen Auflage vom Generalkonsulat der Bundesrepublik Deutschland Thessaloniki unterstützt. Aus diesem Grund sei ein besonderer Dank an den Generalkonsul Dr. Ingo von Voss und an die Konsulin Anita Englert-Zerbin gerichtet.

Mit dieser Auflage eröffnet die Niederlassung der Hellenischen Gesellschaft das 25. Jahr ihrer Aktionen und Tätigkeiten in der Stadt, die von ihren engagierten Mitgliedern durchgeführt werden und in Zusammenhang mit dem Kulturerbe und der Umwelt stehen. Das unter Denkmalschutz stehende Gebäude in der Epimenidou Str. 19 in der Oberstadt gehört zur Stadtgemeinde und beherbergt die Büros der Niederlassung der Hellenischen Gesellschaft, was auch ein Ergebnis der engen und langen Kooperation der zwei Träger ist.

Eine ausschlaggebende Rolle bei der kollektiven Bestrebung inklusive dieser neuen Auflage spielte das Mitglied des Verwaltungsrats der Hellenischen Gesellschaft Dr. Ioanna Steriotou, Architektin. Mithilfe ihrer Kenntnisse und langjährigen Erfahrung und in Zusammenarbeit mit der Vorsitzenden Olga Deligianni, dem stellvertretenden Vorsitzenden Vasilis Koniordos und den Mitgliedern der Niederlassung Dr. Despoina Makropoulou, Kleopatra Theologidou und Dr. Georgia Zacharopoulou hat sie die Aktualisierung des Stadtführers von 2009 übernommen.

Zur Verwirklichung der neuen Auflage hat die enge Zusammenarbeit mit dem Vorsitzenden des Zentrums für Geschichte der Stadtgemeinde Thessaloniki Dr. Antonis Satrazanis und dem wissenschaftlichen Mitarbeiter des Zentrums Anestis Stefanidis entscheidend beigetragen sowie auch die allumfassende Annahme des Vorschlags durch die stellvertretende Bürgermeisterin für Kultur, Bildung und Sport Frau Elli Chysidou und die positive Rückmeldung des Bürgermeisters von Thessaloniki Herrn Giannis Boutaris.

Man sollte sich außerdem bei dem Archiv von kartografischem Erbe für seine Unterstützung herzlich bedanken.

Olga Deligianni, emeritierte Architektin des Kultusministeriums
Vorsitzende der Niederlassung der Hellenischen Gesellschaft in Thessaloniki

Ψηφιδωτό του 7^{ου} αιώνα, στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου, με θέμα
“Ο Άγιος Δημήτριος με δύο παιδιά”.

Mosaik aus dem 7. Jahrhundert in der Kirche Agios Dimitrios mit
Thema ‘Agios Dimitrios mit zwei Kindern’.

Κατεβήκαμε λοιπόν στην ξακουστή Θεσσαλονίκη πριν αρχίσει η γιορτή του μάρτυρα Δημητρίου...Και αφού προσήλθαμε στις εκκλησίες και στους ναούς και αποδώσαμε την οφειλόμενη τιμή, μετά συχνάζαμε στην πανήγυρη που σήνεται έξω από τις πύλες της πόλης. Αρχίζει η πανήγυρη έξι μέρες πριν από τη γιορτή και τελειώνει αμέσως την επομένη... Τα Δημήτρια λοιπόν είναι μια γιορτή, όπως ακριβώς τα Παναθήναια στην Αθήνα και τα Πανιώνια στη Μίλητο· είναι η πιο μεγάλη γιορτή των Μακεδόνων. Συρρέουν σ' αυτήν όχι μόνο πλήθη εντοπίων και ιθαγενών αλλά και ποικίλα πλήθη από τους απανταχού Έλληνες, διάφορα γένη Βουλγάρων που κατοικούν ανάμεσα στο Δούναβη και τη Νότια Ρωσία, Καμπανών, Ιταλών, Ιβήρων, Πορτογάλων και Κελτών που ζουν πέρα από τις Άλπεις· για να μην πολυλογώ τα παράλια του Ωκεανού στέλνουν στη γιορτή του μάρτυρα ικέτες και θεωρούς· τόσο μακριά απλώνεται η φήμη του στην Ευρώπη.

Τιμαρίων
β' μισό του 12ου αιώνα
εκδ. R. Romano, Napoli 1974
Μετάφραση: Β. Νεράντζη-Βαρμάζη

"Wir machten uns also auf den Weg nach dem berühmten Thessaloniki, kurz bevor das große Fest für den Märtyrer Dimitrios begann...Nachdem wir uns in Kirchen eingefunden und die Messe gefeiert hatten, besuchten wir die Feier, die außerhalb der Stadttores stattfand. Die Feierlichkeiten fangen sechs Tage vor dem offiziellen Fest an und enden am Tag danach... Die Dimitria verkörpern also ein prachtvolles Fest genau wie die Feierlichkeiten der Panathenäen in Athen oder der Panionia in Milet. Es handelt sich um das größte Fest der Makedonier. Scharenweise drängen sich dort nicht nur Einheimische, sondern auch eine Vielzahl an Griechen aus der ganzen Welt, Bulgaren verschiedener Stämme, die zwischen der Donau und Südrussland wohnen, sowie zahlreiche Kampanier, Italiener, Iberer, Portugiesen und Kelten, die jenseits der Alpen wohnen; kurz gesagt, schicken die Küsten des Ozeans Pilger und Beobachter aufs Fest zu Ehren des Märtyrers; so weit reicht sein Ruf in Europa hinaus."

Timarion
2. Hälfte des 12. Jahrhunderts
R. Romano Vlg, Neapel, 1974